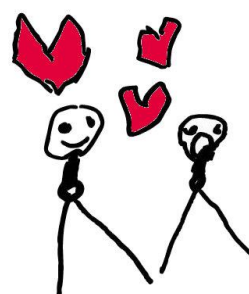

Pædagogisk læreplan 0-2 år

Pædagogisk læreplan 2020-2021

Indhold

Indledning	2
Introduktion til vores læreplan.....	2
Børnehuset Lupinmarken.....	2
Generelle rammer for arbejdet med læreplanen.....	3
Værktøjer og metoder	3
Læreplanens målsætninger i vores praksis	3
Det fælles pædagogiske grundlag	4
Barnesyn.....	4
Dannelse og børneperspektiv.....	4
Leg.....	5
Læring	6
Børnefællesskaber	7
Pædagogisk læringsmiljø og børnemiljø	8
Forældresamarbejde.....	10
Børn i udsatte positioner.....	11
Sammenhænge.....	11
Inddragelse af lokalsamfundet	12
De 6 læreplanstemaer	14
Alsidig personlig udvikling.....	14
Social udvikling	15
Kommunikation og sprog	16
Krop, sanser og bevægelse.....	17
Natur, udeliv og science	18
Kultur, æstetik og fællesskab	19
Evalueringskultur.....	20
Afslutning	21

Indledning

Introduktion til vores læreplan

Dette er Børnehuset Lupinmarkens første styrkede pædagogiske læreplan¹ for vuggestuen dvs. 0-2 år. Den pædagogiske læreplan er udarbejdet af den samlede personalegruppe og lederen i Børnehuset Lupinmarken. Læreplanen er det pædagogiske personales vigtigste didaktiske arbejdsredskab og omhandler arbejdet med det pædagogiske grundlag, de seks læreplanstemaer, den daglige pædagogiske praksis, vores læringsforståelse samt beskrivelse af de metoder vi vil anvende i vores arbejde. I denne udgave har vi valgt at udfolde det fælles pædagogiske grundlag² i afsnit, for at få det "ind under huden". Den pædagogiske læreplan er dynamisk. I takt med, at vi omsætter læreplanen i praksis, evaluerer, erfaringsopsamlinger og opnår nye forståelser vil læreplanen sandsynligvis skulle revideres. Denne udgave er version 1.0.

Børnehuset Lupinmarken

I Børnehuset Lupinmarken er der 20 vuggestuebørn og 68 børnehavebørn. Der kan i perioder være flere. Vi er et integreret børnehus, og derfor er der udarbejdet to læreplaner - en for 0-2 år dvs. vuggestuen, og en for 3-6 år, dvs. børnehaven. Vuggestuen er delt i 2 basisgrupper på nogle tider af dagen - Brumbasserne (de yngste) og Humlebieerne (de ældste). Børnehaven har 4 basisgrupper: Tissemyrerne, Edderkopperne og Bænkebidere, der alle er aldersblandede fra 3-5 år. Der er 13-18 børn i hver gruppe. Alle grupper har til huse i "hovedbygningen". Den sidste gruppe er Græshopperne. Hvert år i august samles alle de kommende skolebørn - dvs. de 5-6 årige i denne nye gruppe. De har til huse i Pavillonen, som er en separat bygning. I denne gruppe er der pt. 23 børn.

De fleste af børnene bor tæt på børnehuset, men vi har også børn, der bor langt fra børnehuset. Der er få børn af anden etnisk/kulturel baggrund i børnehuset. Hovedparten af børnene bor i hus med deres familie, men generelt er alle typer af familier repræsenteret hos os. Personalegruppen består af 16 fastansatte - en leder, pædagoger, pædagogiske assistenter og en kostansvarlig medarbejder. Dertil kommer studerende fra seminariet, ansatte i løntilskud eller praktikforløb af forskellig karakter. Den faste personalegruppe har arbejdet sammen gennem mange år. Vi prioriterer det gode arbejdsmiljø, og arbejder for, fortsat at udvikle det høje faglige niveau, vi har. Vores pædagogiske praksis er baseret på didaktiske overvejelser i forhold til alle hverdagslivets processer. Alle medarbejdere er involverede i faglige tiltag og støtter op om arbejdet i forhold til det enkelte barn/gruppen af børn.

Vi prioriterer vidensdeling, erfaringsudveksling og efteruddannelse højt. Alle medarbejdere modtager faglig opkvalificering i form af intern/ekstern erfaringsudveksling, vidensdeling og efteruddannelse. Vi deltager i forskningsprojekter, nye tiltag, tværfagligt samarbejde og samarbejde med uddannelsesinstitutioner for at holde os fagligt fokuserede og tilegne os ny viden.

¹ jf. ændring i Dagtilbudsloven vedtaget i maj 2018

² "Den styrkede pædagogiske læreplan", Børne- og Socialministeriet, 2018.

Generelle rammer for arbejdet med læreplanen

I Børnehuset Lupinmarken prioriterer vi arbejdet med målsætningerne i alle 6 læreplanstemaer - der vil ofte være et øget fokus på temaerne alsidig personlig udvikling, social udvikling og sprog - fordi de tilsammen er basis for at indgå i relation med andre, og dermed basis for at deltage i leg og læring, som vi forstår det. Samtidig udvikler børnene personlige kompetencer, sociale kompetencer og sprog gennem leg, bevægelse og oplevelser - de øvrige temaer. Eks. styrkes såvel den personlige og sociale udvikling, samt kropsbevidsthed og glæde ved at bruge kroppen, når børnene øver sig i at slå kolbøtter, og den voksne hjælper med at sætte ord på, hvad barnet gør. Intet tema kan derfor ses isoleret og alle temaer skal i vores forståelse kædes sammen.

Praksisfortælling:
Vuggestuebørnene har plantet sommerblomster på legepladsen. De har plantet i krukke og højbede, og nu skal blomsterne vandes. Mathilde har fundet den lille grønne vandkande, og Ariana har den store grønne. Den gule kaffekande kan også bruges synes Frida.

Formål:
Børnene oplever sig som en del af det arbejdsfællesskab hverdagen er. De øver sig i nye færdigheder, og får her en begyndende forståelse for naturen. De oplever nye arbejdsgange, nye ord og sig selv/andre som betydningsfulde for at opgaven løses.

Værktøjer og metoder

Vi anvender dagligt praksisfortællinger, og foto til at dokumentere den pædagogiske hverdag i vuggestuen – både til forældre og børn via Børnenettet, og til drøftelse af pædagogisk praksis på gruppe/personalemøder. Vi benytter desuden videooptagelser og observationer som arbejdsredskaber til at fastholde iagttagelser af praksis, drøfte, dokumentere og evaluere på iværksatte tiltag. Vi evaluerer tiltag løbende, og den pædagogiske læreplan evalueres minimum hvert andet år.

Læreplanens målsætninger i vores praksis

I alle didaktiske modeller f.eks. SMTTE, der udarbejdes i forhold til planlægning af pædagogiske arbejde hos os, anvendes målene fra læreplanen. Hver gang der skal laves ny planlægning drøftes indsatserne dermed på baggrund af målene og ønskede tiltag/tegn. Det gør læreplanen levende og anvendelig, som dagligt pædagogisk arbejdsredskab. På baggrund af praksisfortællinger,

pædagogiske dokumentationer og målsætningerne i læreplanen, evalueres den samlede pædagogiske praksis løbende. Ved en årlig pædagogisk dag laves samlet status, hvor alle medarbejdere er involveret i processen. Her evalueres, på baggrund af de fælles drøftelser, om der er fokusområder, der bør opprioriteres i såvel det daglige arbejde, som ved særligt temaarbejde i en periode.

Det fælles pædagogiske grundlag

Barnesyn

I Børnehuset Lupinmarken arbejder vi med en anerkendende tilgang til de mennesker vi er sammen med - store som små. Vi tilstræber at give alle børn lige muligheder, derfor møder vi dem forskelligt. Hvert enkelt menneske er unikt, og udvikler sig gennem de relationer, det indgår i og de sammenhænge det bevæger sig i. Vi ser og møder derfor det enkelte barn for den det er. Vi arbejder med professionel kærlighed - vi næres af samhørighed med barnet. Vi er nysgerrige, engagerede og opmærksomme i forhold til det enkelte barn og dets livsvilkår. Vi møder barnet med nærhed, omsorg og oprigtig interesse. Børn har ret til at være børn, de har ret til indflydelse på eget liv, og ikke mindst egen dagligdag. Det afspejles i vores praksis ved, at vi prioriterer at give børn tid, plads og ro til at forstå og indtage den verden de færdes i. Det er det pædagogiske personales ansvar at børnene færdes i, og udvikler sig i rammer, der er båret af faglighed, tryghed, nærvær, og anerkendende, kærlige relationer.

Dannelse og børneperspektiv

Som mennesker tilegner vi os værdier, viden og færdigheder til gavn for den enkelte og fællesskabet. Vi ved det sker gennem mødet med andre mennesker og viden om den verden vi er en del af – både i det dagligt nære miljø og i det større, globale miljø. I vores børnehus, har det pædagogiske personale ansvar for at åbne verden for, og med børnene. I samarbejde med børnenes forældre.

Dannelse er vejen til at børnene bliver hensynsfulde, kritiske og demokratiske medborgere. Dannelse handler for os om viden, valg og sociale færdigheder, der gør det muligt for den enkelte at indgå i forskellige fællesskaber uanset alder, køn, og baggrund.

Børnene er omdrejningspunktet for planlægning af alt det pædagogiske arbejde. Børnene er vores kerneopgave. Vi tager børnenes stemmer alvorligt, og prioriterer, at børn har indflydelse på den dagligdag, de har sammen med os. Børn skal kunne indgå i forskellige fællesskaber, men også have mulighed for at træffe individuelle valg, og styrkes i troen på egen formåen og værdi som menneske.

Vi inddrager børnenes perspektiver i handling, gennem dialog og pædagogiske observationer. Vi følger børnenes spor i forhold til legesteder, optagetheder og trivsel. I praksis oplever børnene at kunne påvirke egen dagligdag f.eks. gennem leg, planlægning og valg af aktiviteter. Det pædagogisk personale har ansvaret for alle børns udvikling, trivsel og læring, og at alle børn bliver en del af flere børnefællesskaber. Vi rammesætter derfor også dele af børnenes dag, ud fra en faglig viden om hvad børnene skal møde for at indgå i demokratiske sammenhænge, og være aktiv del af forskellige fællesskaber.

Praksisfortælling:

Det er spisetid i vuggestuen. Laura dækker bordet sammen med en voksen. De taler om, hvad de skal bruge til måltidet. Laura finder alt det frem hun ved skal bruges. Den voksne guider hende verbalt, anerkender hendes tilgang og sætter ord på hendes oplevelse af at lykkes.

Formål:

Måltidet er en pædagogisk planlagt rutine, der bl.a. understøtter børnenes alsidige personlige udvikling, indflydelse på eget liv, og børneperspektiv.

Leg

Leg er allestedsnærværende i børnenes univers. Leg er ikke begrænset af det fysiske rum, aktiviteter eller de sammenhænge børnene bevæger sig i. Leg er børnenes kopierende og eksperimenterende univers, hvor deres relationer til andre afprøves. Børn udforsker deres verden og samler derigennem viden om, hvordan de og andre begår sig. Børnene oplever og sanser gennem leg. Det er vores opgave som pædagogisk personale at understøtte denne legende tilgang til viden, handlekompetencer og læring.

Leg er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling³. At være i leg har betydning for udvikling af børnenes fantasi, nysgerrighed og identitetsdannelse. Det er derfor afgørende i vores praksis, at vi prioriterer børnenes mulighed for leg, at kunne lege over tid, spontant, og uden unødige afbrydelser. Leg kan være både voksen- og børneinitieret. Det er det pædagogiske personales opgave at understøtte børnenes leg, når der er brug for det f.eks. gennem rammesætning, deltagelse og verbal guidning. Med det formål, at alle børn har vigtige legekompetencer som f.eks. af kunne afstemme egen adfærd i forhold til andre, at kunne aflæse andres adfærd, at være opfindsomme og have humor.

³ "Den styrkede pædagogiske læreplan", Børne- og Socialministeriet, 2018.

Læring

4

"Børn har lært noget, når de kan noget mere end før, mestrer nye færdigheder, ved mere end før, ser på sig selv og andre på nye måder og andre ser på dem på nye måder."

Lene Tanggaard

Vi ved vi som mennesker lærer gennem hele livet og at vi lærer og udvikler os i samspil med andre mennesker. Barnet er aktiv medskaber af egen læring og lærer gennem leg, oplevelser og undren over den verden, det møder. Det er vores opgave, som pædagogisk personale at tilrettelægge rammerne omkring børnene således, at der er mulighed for leg, tilegnelse af faktaviden, eksperimenter og udfordringer i de læringsmiljøer, vi sammen skaber. Det er det pædagogiske personales opgave at være "verdensåbner" for barnet, præsentere barnet for oplevelser, aktiviteter og indtryk - individuelt og sammen med andre børn. Vi sætter ord på den verden barnet møder - guider barnet i at turde prøve nye ting, italesætter barnets føle- og handleinitiativer, og anerkender både barnets forsøg og mestring i forhold til færdigheder/kompetencer. Vi skal pirre barnets fantasi og nysgerrige tilgang til verden.

INTENDERET

Dét, vi har sat os for, vi vil opnå, skabe og påvirke, når det kommer til børns læring. Vi arbejder intentionelt med mål, planer og intentioner af både formel og uformel karakter.

REALISERET

Den realiserede læring hos barnet både af formel (f.eks. opfyldelsen af læringsmål) og uformel (medlæring i praksis) karakter. Hvordan gik det i praksis med vores indsatser og planer? Hvad blev realiseret? Hvad lærte barnet, og hvordan kan vi og barnet mærke, se eller måle en forskel?

FORMEL

De formelle dele af vores arbejde med børns læring ses f.eks. i vores indsatsmål, læreplaner, trinmål og didaktik. Vi er opmærksomme på både vores intentionelle arbejde og den realiserede, faktiske læring hos barnet.

UFORMEL

Den uformelle dimension rummer både vores aktive arbejde med at skabe gode læringsmiljøer og påvirke kulturen og barnets realiserede, uformelle medlæring, når barnet er optaget af at deltage i aktiviteter og måske lærer noget andet end det, vi havde planlagt.

I tilrettelæggelsen og evaluering af vores pædagogiske praksis, går vi på opdagelse i hvad børnene lærer – med afsæt i balancen mellem formel og uformel, intenderet og realiseret læring

5

⁴ Udsnit fra "Grundlag for børns læring", Viborg Kommunes fælles grundlag 0-18 år.

⁵ Udsnit fra "Grundlag for børns læring", Viborg Kommunes fælles grundlag 0-18 år.

Vi møder det enkelte barn og støtter op, i forhold til det, barnet er i gang med, og skal tilegne sig af færdigheder og kompetencer. Vi tager udgangspunkt i barnets formodede intensjon fremfor den faktiske handling barnet gør, f.eks. i konflikter. Vi guider barnet med anvisninger på den adfærd vi ønsker mere af, og mulige alternativer for handlinger, i det omfang at barnet tager initiativer, der ikke er hensigtsmæssige for barnet eller andre børn/voksne.

Vi planlægger, reflekterer over, og evaluerer vores pædagogiske praksis i forhold til Basil Bernsteins⁶ model om læringsrum:

	Børnene har ringe indflydelse på indhold og form	Børnene har høj indflydelse på indhold og form
De voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	<p>1. Læringsrum Voksenskabt læring Den voksne går foran barnet. Den voksne har et bestemt indhold på programmet. Børnene skal lære noget bestemt.</p> <p><i>Ariana har samlet 2 kæmpe sække med visne blade. Hun hælder dem ud på vuggestuens gulv, og lader børnene erfare bladene. De har bare tæer og bladene er våde. Ariana fortæller om skov, efterår og blade.</i></p>	<p>2. læringsrum Voksenstøttet læring Den voksne går ved siden af barnet. Den voksne støtter og udvikler sammen med børnene. Børnenes medbestemmelse er medtænkt i projekter og aktiviteter. Den voksne støtter børns læring gennem dialog.</p> <p><i>Børnene leger i dukkekrogen. De laver mad, og serverer for hinanden. Den voksne er på sidelinjen og guider med legeidéer, og italesætter børnenes initiativer, mens børnene leger.</i></p>
De voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form		<p>3. læringsrum Leg og spontane oplevelser Den voksne går bagved barnet. Den voksne skaber muligheder og udfordringer gennem tilrettelæggelse af et miljø for leg og oplevelser. De pædagogiske handlinger ligger underforstået i miljøet.</p> <p><i>Vuggestuen er på tur i skoven. Et barn kravler op på en stub. Andre børn kommer til og vil også op. Børnene hjælper hinanden, skubber blidt og alle børn når op.</i></p>

Børnefællesskaber

Vi udvikler os i samvær og samspil med andre. Vi får en fornemmelse af hvem vi selv er, og danner egen identitet gennem de oplevelser vi har med andre. Venskaber og omsorgsgivende relationer styrker selvværd- og selvtillidsfølelsen. Det er derfor afgørende, at alle børn oplever sig som en del af et eller flere fællesskaber.

Det pædagogiske personale skaber fagligt rammerne for, at barnet kan indgå i forskellige fællesskaber med andre børn, på baggrund af alder, interesse, kompetencer og udfordringer mv. Det er væsentligt for os, at børnene ser sig selv som en del af det store fællesskab i Børnehuset Lupinmarken men også er deltagende i andre, mindre fællesskaber. Derfor tilrettelægger vi vores daglige praksis, så barnet er deltagende i, og kan vælge/bydes ind i forskellige fællesskaber i løbet af dagen - både med jævnaldrende og på tværs af basisgrupper/afdelinger. Vi tror på, at vi alle har brug for, at andre har brug for os. Vi italesætter derfor dagligt betydningen af, at vi hjælper

⁶ Basil Bernstein, 2001. Tilføjat tekst fra Viborg Kommunes folder "Læreplaner", samt egne praksiseksempler

hinanden, og løser opgaver til gavn for fællesskabet. Derfor prioriterer vi at løse opgaver sammen – f.eks. at lægge vasketøjet sammen, at feje på legepladsen eller at trøste hinanden.

De voksne i børnenes liv har ansvaret for at skabe rammer for, at børn kan blive robuste og livsduelige, til det liv de har nu, og i fremtiden. Derfor har både forældre og personale ansvar for, at børnene møder velfungerende fællesskaber. Vi italesætter betydningen af fællesskaber, som en væsentlig del i vores forældresamarbejdet.

Theodor er faldet og han græder. Emily kommer til og hjælper ham op. Hun tager ham i hånden, og følger ham over til en voksen

lagttagelse:
Børnene udviser empati og omsorg – de er socialt opmærksomme.

Pædagogisk læringsmiljø og børnemiljø

Det pædagogiske personale i børnehuset har ansvaret for, at de læringsmiljøer, vi skaber for børnene, er tilstede hele dagen.

Et godt læringsmiljø skabes for os af fagligt kompetente medarbejdere, der:

- Er bevidste om deres rolle, og deres betydning i børnenes liv og læreprocesser.
- Søger og omsætter faglig viden.
- Skaber deltagelsesmuligheder for alle børn.
- Kan se det enkelte barn.
- Er engagerede og anerkendende i mødet med børn, forældre og samarbejdspartnere.
- Inddrager børnenes kompetencer, viden og ønsker.
 - Går foran, og deler ud af deres viden.
 - Går ved siden af barnet, og undres sammen med barnet.
 - Går bagved, og følger barnets initiativer.
- Skaber inspirerende og anvendelige fysiske rammer, der tilpasses den aktuelle børnegruppe.
- Sikrer børnene en dag med udfordringer, tryghed, omsorg og nærvær.
- Næres af samvær med børnene, og mestrer fagprofessionel kærlighed⁷.

De fysiske rammer i børnehuset fremstår vedligeholdte og lyse. Der er generelt møbleret med flytbare møbler ud fra et ønske om at gøre indretningen af rummene fleksible, i forhold til aktuelt brug, og de aktuelle børnegrupper. Der er møbler i børnestørrelse og voksenstørrelse, for at

⁷ Ole Henrik Hansen et al. "Professionel kærlighed" Kap.1.

tilgodese såvel de ansattes arbejdsmiljø, som børnenes mulighed for et arbejdsmiljø, hvor de i videst, muligt omfang kan være selvhjulpne i adgang til f.eks. borde, barnevogne etc.

Uderummet er en væsentlig del af den pædagogiske hverdag. Vi råder over en stor legeplads, der er indrettet med variation i terræn, underlag og beplantning. Vuggestuens legeplads er adskilt fra børnehavens med lavt hegn - det gør det muligt at se det store areal/de store børn, og samtidig være skærmet. Vi anvender uderummet som en forlængelse af de indre fysiske rammer - til leg, aktiviteter, ved måltider etc.

I forhold til det psykiske børnemiljø er barnets trivsel omdrejningspunktet. Vi arbejder anerkendende i tilgang til hinanden - børn, forældre og personale. Marte Meo metoden er omdrejningspunkt for vores relationelle arbejde, og vi tror på fagprofessionel kærlighed. Det er vigtigt for os, at vi viser, vi holder meget af hinanden - både børn og voksne. Vi møder gerne hinanden med knus og kram - og italesætter vigtigheden af, at vi samtidig respekterer den enkeltes grænser. Vi inddrager forældrenes viden om barnets trivsel, og er i tæt dialog og samarbejde med forældrene.

Dette arbejde handler naturligvis meget om personalets opmærksomhed på at se det enkelte barn HVER dag - og hvordan "sjælen" i huset er. Dvs. hvordan vi omgås og taler til hinanden her - i alle relationer, med og omkring barnet.

Jakob og August leger med tæpper. De er superhelte. August finder et tæppe til Erik, der står og iagttager de større børns leg. "Også Erik superhelt": siger August, og rækker tæppet til Erik.

Iagttagelse:
Børnene ser sig som del af sociale fællesskaber, og børnene udviser empati

Det æstetiske børnemiljø kommer i spil i forhold til de fysiske rammer - indretning, oprydning og rengøring er for os afgørende for, at rammerne er overskuelige og "rare" at være i. Vi prioriterer, at børnenes værker kan udstilles - f.eks. konstruktioner, malerier og tegninger. Det er børnenes hus - og børnenes værker er produkter af vigtige læringsprocesser. Børnenes mulighed for at overskue et rums muligheder, handler i høj grad om, hvorvidt de kan se hvad rummet kan/skal bruges til. Vi tilstræber at indrette legemiljøer (i rummet) som inspirerer til den leg, rummet kan tilbyde.

Personalet gør sig løbende overvejelser i forhold til at skabe fleksible miljøer, der støtter op om det pædagogiske arbejde, for at sikre børnenes udvikling og trivsel. På baggrund af personalets iagttagelser, og børnenes udsagn/leg drøftes børnemiljøet løbende. Det fysiske, psykiske og æstetiske miljø skal matche den aktuelle børnegruppe, og børnenes optagetheder/leg. Der kan eks. være behov for at indrette anderledes, hvis der er mange børn i en bestemt aldersgruppe,

eller at der i en periode er særligt mange børn med behov for plads til fysisk udfoldelse. Det er vigtigt for os med fleksible "regler" for et rum/en leg. Bordet kan eksempelvis bruges til hule, til at kravle på eller til at spise ved. Indretningen justeres, når der opleves behov for det.

Forældresamarbejde

Alle børn og alle forældre er forskellige. Det er derfor vores faglige opgave at tilrettelægge forældresamarbejdet både med et fælles, men også et individuelt perspektiv i forhold til den enkelte familie. Børnene er forældrenes, og det er derfor et pædagogisk fokus, at vores praksis ikke fratager forældre for hverken ansvar eller handlekompetencer. Vi tror på, at gode relationer styrker arbejdet omkring børnene og prioriterer derfor den daglige dialog med forældrene. Her deles viden om barnets dagligdag og trivsel.

Vi informerer generelt om børnehuset, børnegruppen og aktiviteter via Børnenettet, som er vores fælles webbaserede intranet. Her deles også praksisfortællinger, didaktiske modeller og billeder.

Vi tilbyder forældresamtaler, hvis vi eller forældrene har behov for det – dog minimum en gang årligt. Vi videregiver alle relevante informationer, og deler vores faglige viden, for at støtte op om barnets udvikling og trivsel - i dialog med forældrene, og med respekt for deres værdier, behov og prioriteringer - altid med barnets tarv som fokus. Iagttagelser og bekymringer drøftes med barnets forældre, når vi har belyst det fagligt internt i huset. Sammen med forældrene beslutter vi evt. tiltag for at støtte op om barnets trivsel og udvikling, herunder inddragelse af tværfaglige samarbejdspartnere.

Vi afholder både sociale, og faglige møder/arrangementer med forældrene. Her videregives faglig viden, informeres om tiltag mv, og lægges op til dialog om børnenes generelle udvikling og trivsel. De fleste arrangementer drøftes og evalueres med børnehusets Forældreråd.

Hvert år i maj afholder forældrerådet og børnehuset havedag. Sammen hjælper vi hinanden med at børnehusets "have"/legeplads er et hyggeligt sted at være og passe på. Villads og hans far luger i krydderurtebedet, mens andre kører sand ind i trillebøre.

Formål:
Sociale arrangementer styrker forældresamarbejdet og forældresammenholdet. Børnene viser stolt børnehuset frem, og vi har et fælles ansvar for at her er rart at være.

Børn i udsatte positioner.

Vi møder alle børn/familier med respekt. Vi tilrettelægger vores faglige praksis under hensyn til det barnet har brug for, for at mestre eget liv, og for at kunne indgå i samarbejde/samvær med andre. Vi tager gerne individuelle hensyn, når det tjener barnets tarv dvs., har betydning for barnets udvikling og trivsel, og er muligt i forhold til vores faglige opgaver og faglige forpligtigelser i forhold til barnet/familien. Vi inddrager forældrene gennem daglige samtaler og såvel årlige, som ekstra forældresamtaler efter behov. Vi prioriterer, at alle tiltag for børn med særlige behov, er drøftet med barnets forældre. Deres viden skal inddrages, for at vi sammen kan handle i forhold til, hvad barnet har brug for. Vi inddrager alle relevante eksterne samarbejdspartnere i forhold til Viborg Kommunes tværfaglige model⁸.

Vi anvender TOPI⁹ materialets trivselsskema for en systematisk gennemgang af alle børn, 3 gange årligt. I forhold til børn, der er i en udsat position, udarbejdes en handleplan efter en analyse af barnets udfordringer og styrker. Vi drøfter tiltag, der er hensigtsmæssige og skal sættes i værk, for at barnet kan udvikle sig, trives og opleve sig som en del af et eller flere fællesskaber - trods dets udfordringer. Vi møder barnet anerkendende for dets gode initiativer, og med anvisninger på den adfærd, vi gerne vil se mere af. Når vi modtager børn fra andre dagtilbud følger vi Viborg Kommunes procedure for overlevering (TOPI). Der afholdes overleveringssamtaler, og vigtig viden videregives dermed fra forældre og afgivende tilbud. Det er væsentligt for os, at vi er opmærksomme på, at barnets position er såvel kontekst- som relations afhængig. Overleveringssamtalen skal derfor ses som en formidling af viden, der skal være fokus på - ikke som "sandheden" om barnet.

Vi vægter det gode og fagligt funderede samarbejdet med eksterne partnere. Vi arbejder ud fra Viborg Kommunes tværfaglige model med blik på en forebyggende indsats og for at vi kan hjælpe barn og familie tidligst muligt.

Sammenhænge

Sammenhæng i et børneliv forstyrres af de skift barnets oplever i forhold til sine sekundære omsorgsgivere. Vi er af den overbevisning at skift af sekundære omsorgsgivere har betydning for barnet, men at vi med didaktiske overvejelser og planlagt praksis kan imødekomme den potentielle utryghed barnet ellers kunne opleve.

Når et barn starter i vuggestuen, kommer nogle børn "hjemmefra" og vi er dermed det første dagtilbud familien møder. Familiens sundhedsplejerske vil tilbyde en overleveringssamtale i det omfang, der vurderes at være brug for det. For børn, der kommer fra hjemmet tilbydes opstart via ugentlige besøg op til 3 måneder før reel opstart (legestue). Barnet og forældrene introduceres dermed til vuggestuelivet, og får kendskab til børn, personale, rammer, lyde, og lugte. Det har en ekstrem positiv effekt for barnets trivsel ved opstart og forældrenes kendskab til vuggestuens muligheder og betingelser. Andre børn overflyttes fra dagpleje eller anden vuggestue. Vi følger Viborg Kommunes overleveringsprocedure og afholder derfor en samtale med afgivende tilbud og forældrene. I det omfang forældrene ikke har mulighed for at deltage i vores legestuetilbud og

⁸ <https://kommune.viborg.dk/Borger/Boern,-unge-og-familie/Tvaergaaende-indsatser/Den-Tvaerfaglige-Model>

⁹ <http://kommune.viborg.dk/Borger/Boern,-unge-og-familie/Tvaergaaende-indsatser/Tidlig-opsporing-og-indsats/Overgange>.

opfordres de i stedet til at komme på korte, hyppige besøg inden opstart. For alle børn/forældre gælder, at vi arbejder målrettet for at etablere gode relationer til barnet og forældrene allerede inden faktisk opstart, da vi mener det er af stor betydning i forhold til at etablere et samarbejde mellem dagtilbud og hjemmet.

Ved overgang til børnehave afholdes samtale med modtagende pædagog, forældre og afgivende pædagog jf. TOPI. Derudover tages barnet på besøg i ugerne op til reel start. Barnet sover til middag i børnehaven, og bydes med i aktiviteter mv. Efter opstart har barnet fortsat mulighed for at besøge vuggestuen, hvilket nogle børn har brug for. Senest 2 måneder efter start i vuggestue eller børnehave tilbydes en forældresamtale hvor opstart og kommende tiltag drøftes med forældrene.

Theodor er 11 mdr. Han skal starte i vuggestuen om 2 måneder. Han kommer på besøg en time om ugen sammen med sin mor eller far. Han har prøvet det nogle gange, og han smiler nu når han kommer i vuggestuen. Langsomt nærmer han sig de andre børn, og glædes over leg med boldene på stuen

Formål:
Forbesøgene bygger bro mellem barnets 2 livsverdner. Forældrene er aktive i forhold til børnenes opstart i børnehuset. Samarbejdet gavner barnets mulighed for tryk opstart og tilknytning til nye sekundære voksne.

Ved opstart i børnehave aftales overleveringssamtale med forældrene. Relevante informationer videregives sammen med forældrene. Der er mulighed for rundvisning, men ofte er lokalerne kendt af vuggestueforældre/barn. Barnet introduceres til den pædagog, der skal modtage barnet. Sekundært til det øvrige personale. Barnet bydes ind i aktiviteter og leg. Pædagogen viser barnet til rette - sammen med et andet barn. Pædagogen skaber rammer for at barnet får øje på de øvrige børn i gruppen/kommende legekammerater, og modsat. Der tales med barnet om overgangen og sættes ord på barnets følelses- og handleinitiativer. Hvis barnet skal starte i et andet dagtilbud i Viborg Kommune, tilbydes en overleveringssamtale, og hvis det er muligt, besøges barnets nye dagtilbud.

Inddragelse af lokalsamfundet

Børnehuset gør brug af lokalsamfundets muligheder – vi er beliggende tæt på skoven, og der er ikke langt til Viborg centrum. Det giver mulighed for at færdes både på gåben, og med bus, til et varieret udbud af aktiviteter og oplevelser. Vi prioriterer ugentlige gåture i nærområdet.

Vi samarbejder med dagplejerne i området, de øvrige børnehuse, folkeskole, naturskolen, biblioteket, kirken, VIA mv. når muligheder byder sig. Derudover benytter vi os af KLC Viborgs¹⁰ mangfoldige tilbud, som f.eks. teater, bondegårdsbesøg, naturaktiviteter osv.

Matilde og Sylvester er på tur. Denne gang til den lille sø i Islandsparken. De har brød med til ænderne, og får pludselig øje på fiskehejren.

Formål: Børnene møder naturen i lokalområdet. Det bidrager udover sociale fællesskaber, og kendskab til naturen også med nye ord og begreber.

¹⁰ www.klcviborg.dk

De 6 læreplanstemaer

Det pædagogiske grundlag er vores fælles ståsted. Med det som fundament arbejder vi med de 6 læreplanstemaer. Sjældent isoleret, da langt de fleste pædagogiske tiltag overtid opfylder flere mål. I det følgende har vi samlet fortællinger og billeder som eksempler fra praksis, der sammen underbygger vores pædagogiske forståelse og faktiske praksis.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske læringsmål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Det er vores opgave som pædagogisk personale, under hensyn til barnets alder og kompetencer at støtte op om barnets udvikling. Børn skal blive selvstændige individer, der kender egne grænser og kan tage egne initiativer og valg. Samtidig skal de kunne være sammen med, tage hensyn og forsøge at forstå andre mennesker. Vi udvikler vores "selv" i samspil med andre. I vuggestuen er det derfor en vigtig opgave at hjælpe og støtte op om barnet gennem ord og handlinger, for at barnet er i trivsel og god udvikling.

Arthur er lige kommet i vuggestue. Emily glædes ved at se ham, - hun afbryder sin leg, og møder ham med et kram

lagttagelse: Børnene møder spontant hinanden med glæde, og berøring. Hver og en oplever de sig selv og den anden som betydningsfuld

Social udvikling

Pædagogiske læringsmål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Vi udvikler os som mennesker i samspil med andre mennesker. Vi spejler os i hinanden, sammenligner os i forhold til og med andre. Vi er hinandens forudsætninger, for at opleve os som en del af en gruppe, en klasse eller en familie. Vi skal dele oplevelser og følelser, som styrker os i at vi hver især er betydningsfulde for andre, og et hvert barn skal derfor være en del af et eller flere fællesskaber. For at barnet kan opleve sig selv som en aktiv og betydningsfuld part i fællesskabet, må det opnå kendskab til og forståelse for menneskers forskelligheder og ligheder.

Emily sidder på gyngen. Det er svært at sætte gyngen i fart. Hun kalder: "Jeg vil gyngede jeg vil gyngede". Asger kommer forbi og siger: "Jeg hjælper dig". Han skubber Emily blidt på ryggen, og gyngen sætter i gang.

lagttagelse:
Børnene leger sammen og hver for sig. De kan forskellige ting, og lærer af hinanden. De har øje for, og hjælper hinanden.

Clara er på børnehavens legeplads, og Liv på vuggestuens. Clara har fået øje på Liv. Spontant giver de to piger hinanden et knus.

lagttagelse:
Børnene i Lupinmarken indgår i store og små fællesskaber. De holder af hinanden og viser det gerne. De trøster, hjælper og krammer gerne.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske læringsmål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Som mennesker anvender vi sprog for at vi kan gøre os forståelige for omverdenen. Vi anvender sproget som verbalt, skrifts- og kropssprog. Et nuanceret sprog - både ekspressivt og impressivt, evnen til at opbygge sætninger og stort ordforråd, har betydning for vores oplevelse af at blive forstået af andre, og kunne begå os i verden omkring os. Derudover har barnets sproglige kompetencer betydning for dets evne til at udvikle læse- og matematiske færdigheder senere i livet.

På børnenes opfordring fortæller Rikke historien om bondemanden, hesten og bondegården. Børnene har hørt den mange gange, og følger opmærksomt med. De deltager aktivt i fortællingen – spontant og på opfordring.

Formål:
Sprog tilegnes gennem dialog, fortælling, sang og gentagelser. Vuggestuen arbejder dagligt med små samlinger, som børnene ivrigt deltager i.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske læringsmål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børn bevæger sig, hvis ikke voksne forhindrer dem i det. Børn undersøger verden gennem brug af kroppen, og det de sanser. Børnenes kendskab til, og brug af kroppen, sanserne og bevægelse styrker deres forudsætninger for udvikling og trivsel. Det pædagogiske personale er vigtige rollemodeller i forhold til sundhed i et bredt perspektiv - eks. sund kost, glæde ved bevægelse, og igangsætter i fysiske aktiviteter

Børnene har leget med cornflakes. De har hoppet, danset, og trampet. Nu sidder Fenja fordybet og nulrer flagerne. Hun smager på dem, og putter dem i kanden. Bag hende er Laura optaget af at putte cornflakes i en kop.

Formål: Sansintegration er en vigtig erfaring for børn. Her duftes, smages, lyttes og mærkes – med hænder, tæer, næse og mund. Tid til fordybelse prioriteres.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske læringsmål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi har en stor dejlig legeplads, fine grønne områder tæt på, og børnehuset er placeret tæt på skov og by. Vi gør brug af uderummet hver dag, fordi vi mener børn skal opleve naturen og udeliv gennem egen sansning. Naturen rummer rige muligheder for at udfordre sig selv, være sammen med andre, og bruge sit sprog og sin krop. Naturen/udelivet/de ekstra kvadratmeter er højt prioriteret i vores pædagogiske virke. Vi har fokus på naturfænomener i måden vi eksperimenterer i leg - eks. at tage sne med ind i vuggestuen, og opleve hvordan det forvandler sig til vand.

Vuggestuen har taget stiklinger fra børnehusets jordbærplanter. Stiklingerne har vokset i små potter inde i vuggestuen. De er blevet vandet og plejet af vuggestuens børn. Nu planter August de små fine planter i vuggestuens højbede. Han tager nænsomt om de små planter, og efterfølgende bliver de vandet.

Formål:
Børnene observerer og gøre sig praktiske erfaringer med forering af planter. De voksne taler med børnene om planters forudsætninger for at gro. Børnene deltager aktivt i alle processer, og får en begyndende fornemmelse af arbejdsgangen fra jord til bord.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske læringsmål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Børnene skal kende til vores fælles danske kultur, oplevelser og traditioner f.eks. markering af fødselsdage og udvalgte højtider. Vi deltager om muligt i forskellige kulturelle tilbud i lokalområdet. I børnehuset møder barnet ikke en kulturel mangfoldighed i forhold til etnicitet. Vi har derfor som opgave at præsentere børnene for en mangfoldig tilgang til menneskers forskelligheder og ligheder. Børnene skal desuden opleve en variation af kunst/kunstneriske udtryksformer, og selv udtrykke sig æstetisk.

Vuggestuens ældste børn er taget i teater. De ser forestillingen "Små sko". Børnene er meget optagede af den fine skuespiller, og efter forestillingen, løber de spontant op til hende, og deler deres glæde.

Formål: Børnene tilbydes en række forskellige kulturelle oplevelser. Teater er en årlig tilbagevendende begivenhed. Børnene lever sig med i forestillingen, og oplever sig som en del af opsætningen.

I slutningen af november hjælper børn og voksne i børnehuset hinanden med at pynte op. Julen er en tradition vuggestuebørnene finder glæde ved. Erik har fundet en nissehue i karton og pynter nu hans eget billede.

Formål: Børnene deltager aktivt i markering og fejring af traditionen jul. De inddrages i fællesskabet, hvor vi sammen pynter op.

Evalueringsskiltur

Læreplanen er vores vigtigste arbejdsredskab til planlægning og evaluering af vores pædagogiske praksis. Vi anvender læreplanen løbende til både at fastholde og udvikle på vores fælles pædagogiske ståsted.

I planlægningen af pædagogiske tiltag indgår overvejelser og beslutninger, om hvordan vi vil evaluere på det vi sætter i gang. Vi evaluerer løbende ved hjælp af praksisfortællinger, video/foto og didaktiske modeller. Vi drøfter børnehushets tiltag med hinanden, og inddrager gerne børnehushets forældreråd.

Det er almindelig praksis hos os at stoppe op i hverdags rutiner, og stille skarpt på om de fortsat fungerer – her og nu – og mere generelt. Vi stiller hinanden undringsspørgsmål:

Børnehushets madordning er for alle børn. Ofte deltager børnehushetsbørnene i madlavningen fordi køkkenet er placeret i børnehushetsafdelingen.

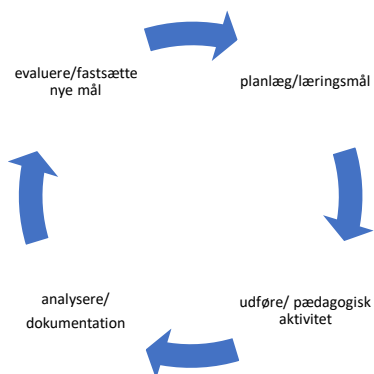
Undringsspørgsmål: Gad vide om vuggestuebørnene kan deltage oftere i tilberedningen af det fælles frokostmåltid? Hvordan? Hvor længe? Hvad kræver det af planlægning? osv.

Matilde og Ester er i køkkenet – de piller æg til dagens frokost. De er fordybede i aktiviteten, og ænses ikke legen bag dem.

Formål: Størstedelen af en dagligdag er hverdagsrutiner. Vi fastholder hinanden i at undres og prøve af med et pædagogisk fokus, så vores pædagogiske praksis bliver styret af reflekterede handlinger båret af praktik og muligheder.

Vi tilstræber derigennem, løbende, at forholde os til og analysere vores daglige praksis. Vi går sammen på opdagelse i indsatser, der er vellykkede, og indsatser vi kunne ønske os anderledes. Vi kan ikke opsamle på alt, men udvælger fokus, - ud fra hvad vi sammen og hver især får øje på.

Vi har udviklet skema, vi anvender når vi skal planlægge eks. projekter. Planlægning af evaluering indgår som en væsentlig del. Skemaerne gemmes i fælles mappe, således at den viden og erfaringsopsamling et projekt eller en aktivitet har bidraget med, kan anvendes i andre sammenhænge.

Afslutning

Vi er bevidste om vores faglige ansvar for børns læring, trivsel og udvikling i den kontekst og de professionelle relationer, vi sammen indgår i. Det er vores kerneopgave. Læreplanen er vores vigtigste arbejdsredskab til planlægning og evaluering af vores pædagogiske praksis. Vi anvender læreplanen kontinuerligt til både at fastholde og udvikle på vores fælles pædagogiske ståsted

